

[Formanden]

I skrivelse af g.d. meddeler kulturministeren, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Kulturpolitisk redegørelse 1989.

(Redegørelse nr. R 15).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Redegørelsen vil komme til forhandling onsdag den 29. marts 1989.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Behnke (FP):**

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om begrænsning af antallet af offentligt ansatte.

(Lovforslag nr. L 222).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager dette, og anbefale det til Tingets velvillige behandling.

Dorte Bennedsen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

(Lovforslag nr. L 223).

Tilbagegangen for den danske natur fortsætter. Det er senest dokumenteret i Skov- og Naturstyrelsens publikation »Naturen i Danmark. Status og udviklingstendenser 1988«.

For at vende denne udvikling blev den grønne lovpakke fremlagt som en helhed i sidste folketingsår. På grund af folketingsvalget blev lovpakken ikke færdigbehandlet. I indværende folketingsår har miljøministeren den 17. november 1988 genfremsat en del af den grønne pakke, nemlig forslag til skovlov (L 87), forslag til lov om naturforvaltning (L 89) og forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning og lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet (L 90).

Et hovedmål i den grønne lovpakke er naturgenopretning. Den skal medvirke til, at udviklingen vendes. For at naturgenopretning reelt kan finde sted, er det af stor betydning, at også naturfredningsloven forbedres i sammenhæng med den øvrige del af den grønne pakke. Derfor ønsker forslagsstillerne at fremsætte nær-

værende lovforslag, som i hovedtræk er en genfremsættelse af et af miljøministeren tidligere fremsat lovforslag.

Forslagsstillerne har i forhold til miljøministerens oprindelige lovforslag foretaget følgende forbedringer:

- naturgenopretning indføres som et sideordnet formål i lovteksten,
- den generelle beskyttelse af truede naturtyper i lovens § 43 udvides til også at omfatte ferske enge og overdrev samt jord- og stendiger med tilhørende løvbærende hegn,
- arealgrænserne for de øvrige beskyttede naturtyper skærpes,
- der gives mulighed for efter aftale mellem landbrugsministeren og miljøministeren at fastsætte regler om beskyttelsesbrammer langs ferske vande og moser,
- almenhedens adgang til private skove udvides, således at man ville kunne cykle på skovvejene og færdes til fods uden for skovvejene,
- muligheder for fredning på sø- og fiskeritoriet bliver i overensstemmelse med fredninger på landjorden, og
- muligheden for at gennemføre naturpleje udvides væsentligt.

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Den kulturpolitiske redegørelse 1989.

(Redegørelse nr. R 15)

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):**1. Indledning**

Det er dansk tradition at definere kulturbegrebet bredt. Kulturens fundament er den principielle menneskelige handlefrihed. Kulturen udtrykker sig som en livsform gennem vore valgmuligheder og er dermed et anliggende, der berører hele tilværelsen.

Det er udtrykt således af forfatteren og højskoleforstanderen Knud Hansen: »Kultur er den måde, hvorpå vi finder os til rette med den virkelighed, vi er omgivet af, vor måde at bygge huse på, lave mad på, vore klæder, vore blomstervaser, vore veje og maskiner, vore organisa-

[Kulturministeren]

tioner, vor lovgivning, vor måde at gøre iagttagelser på og vor måde at klassificere det på, vi har iagttaget, vor digtning, vor malerkunst.«

Denne kultur har vi alle del i. Den er et folkeligt fællesje, og det er forståelsen af dette brede kulturbegreb, som er grundlaget for regeringens kulturpolitik.

Det brede kulturbegreb beretter om en række folkelige fællesskaber og kunstneriske aktiviteter, som det er kulturpolitikens opgave at forholde sig til, blandt andet for at kunne prioritere den ikke ubegrænsede støtte, som er til rådighed. Det er regeringens politik at støtte og udvikle mangfoldigheden i kulturbegrebet således, at såvel alsidigheden som kvaliteten sikres.

Det er her vigtigt at understrege, at det brede kulturbegreb netop ikke er identisk med en middelmådig kulturpolitisk målsætning. Det drejer sig som sagt om at vælge, at sætte de kvalificerede kræfter i vort folk fri. Det drejer sig i sidste instans om at vedkende sig et engagement, som giver »lejlighed til at yde det ypperste« – for nu at bruge Karen Blixens ord, som vi for nylig blev mindet om i filmen »Babettes Gæstebud«.

II. Visse af kulturens samfundsmæssige aspekter

Kulturens fundamentale samfundsmæssige funktion har i takt med udviklingen givet sig udtryk på forskellige områder, hvoraf der aktuelt er grund til at fremhæve nogle få. Sammenfattende bør det understreges, at der er behov for at gennemføre en samlet og bevidst indsats for at placere kulturel virksomhed mere markant i samfundsbilledet.

1. Vort eget begreb om kultur er det, der giver os særpræg som folk. Den egenart, vi har som danske, er skabt af kulturlivet i bredeste forstand. Det er den, vi bliver bedømt på udefra.

Jo mere vi deltager på alle områder i det internationale samkvem, des større bliver kravene til vor selvopfattelse og til den selvbevidsthed, der kommer af at have rod i et bestemt kulturelt fællesskab. Kulturlivet, som bygger på vor egenart som danske, er også med til at forme dette særpræg i en gensidig vekselvirkning.

2. På et område som det socialpolitiske er det erkendt, at der må brydes med den sektoropdeling af tilværelsen, som har institutionaliseret sig i de sidste årtier. Socialministeriets udvik-

lingsprogram er udtryk for denne nyorientering. Sociale problemer kan ikke løses alene ved hjælp af penge. Disse problemer er også forbundet med isolation, ensomhed og manglende selvtilid. Den nye dimension, som derfor skal tilføres det sociale arbejde, er det folkelige kulturelle fællesskab, som kan aktivere, solidarisere og myndiggøre folk.

3. Det omfattende forsøgs- og udviklingsarbejde inden for folkeoplysningen med hjemmel i 10-punkts-programmet om folkeoplysning og voksenundervisning er nu tilendebragt. Erfaringerne fra dette arbejde er bearbejdet af Udviklingscenteret for Folkeoplysning, der sammenfattende siger om dette: »Erfaringsindsamlingen fra folkeoplysningens udviklingsarbejde er sandsynligvis det eneste større lovgivningsforberedende forskningsprojekt, hvor perspektivet og vægten i den grad ligger på demokratiets mindste celle: det enkelte menneske og de lokale fællesskaber. Den røde tråd i forsøgene er da også givet med ordet selvforvaltning. Selvforvaltning er noget, der begynder med selvaktivering af det enkelte menneske. Herfra vokser og forgrener opgaverne sig på forskellige niveauer.«

På tilsvarende måde mødes kulturelle aktiviteter og læring i 7-punkts-programmet om folkeskolens udvikling og skolen som lokalt kulturcenter. Skolen bliver sideløbende med den almindelige undervisning et alsidigt kultur- og fritidstilbud skabt i et folkeligt samarbejde, blandt andet på tværs af aldersgrænser.

4. I sammenhæng med omtalen af kulturens funktion i samfundet bør fremhæves et træk, som i de seneste år har påkaldt sig ret betydelig opmærksomhed. Det drejer sig om kulturlivets direkte økonomiske bidrag til samfundskonomen. Vi har ikke herhjemme gennemført nogen generel undersøgelse af, hvor meget kulturen bidrager til nationalproduktet. Vi ved heller ikke præcist, hvor meget af valutaindtægterne fra blandt andet turisme der hvert år kan tilskrives det danske kulturliv. Udenlandske undersøgelser og enkelte lokale danske undersøgelser tyder på, at kulturens bidrag til samfundshusholdningen målt i kroner er betydeligt. Det vil have interesse at konstatere, hvilke sammenhænge og talstørrelser der statistisk vil kunne udledes af en undersøgelse på dette felt. Ministeriet er indstillet på at søge dette nærmere belyst.

[Kulturministeren]

5. Regeringens opfattelse af det brede kulturbegreb har udmøntet sig i den ressortomlægning, der skete mellem Undervisningsministeriet og Kulturministeriet ved regeringens tiltrædelse, hvor Direktoratet for Folkeoplysning, Frie Grundskoler m.v. blev overført til Kulturministeriet.

Ressortomlægningen understreger den direkte forbindelse mellem folkeoplysning og kunsten. De sider af vort nationale fællesskab, som er mindst systemprægede, og som hver for sig har deres særlige og særprægede liv, er der ved samlet i samme ministerområde.

De mange kulturpolitiske områder kan ikke alle gøres til genstand for omtale i redegørelsen.

Redegørelsen vil især koncentrere sig om emner af særlig aktualitet og emner, der afspejler principielle kulturpolitiske problemstillinger.

Desuden er der taget hensyn til, at en række emner er eller vil blive genstand for en mere detaljeret behandling under lovarbejdet i indeværende folketingssamling. Dette gælder eksempelvis museer, teatre, film og voksenuddannelser.

III. Det kulturpolitiske idéprogram

1. Sammenlægningen af folkeoplysning og kultur under samme ministerium bør efter regeringens opfattelse manifestere sig i mere end den rent organisatoriske tilknytning. Der bør drages synlige kulturpolitiske konsekvenser heraf i form af et udbygget samspil mellem det såkaldte etablerede kulturliv og den folkelige kultur.

Det etablerede kulturliv er i denne sammenhæng den skabende kunst og institutioner som museer, teatre og biblioteker m.fl. Den folkelige kultur kan være kendetegnet ved, at den er udsprunget af folk selv lokalt, at den foregår på folks egne betingelser og i et fællesskab, ofte mellem flere organisationer.

2. For at skabe den bredest mulige bevidsthed om den kulturelle dimension i tilværelsen har regeringen besluttet at gennemføre et kulturpolitisk idéprogram.

Udgangspunktet for idéprogrammet er, at kulturinstitutionerne og den folkelige kultur, som begge er betydningsfulde områder af kulturlivet i Danmark, har noget at tilføre hinanden. Med andre ord: Det etablerede kulturliv

og det folkelige kan betinge og udfordre hinanden. Det er i brydningen mellem det folkelige kulturliv og den etablerede kultur, at landets kultur skabes.

Idéprogrammet bør forstås både som et supplement og som et alternativ til en kulturpolitik, der har set det som et væsentligt formål at lette adgangen til de eksisterende kulturinstitutioner. Man må se i øjnene, at den hidtidige politik ikke i tilstrækkelig grad har medvirket til at udjævne de betydelige forskelle, der kan konstateres, hvad angår forskellige befolkningsgruppers anvendelse af kulturtilbudene og dermed de offentlige tilskud hertil. Det forholder sig stadig sådan, at de mest veluddannede i reglen også er dem, der i størst omfang benytter de kulturelle tilbud.

Programmets ene hovedsigte er at tilvejebringe øgede muligheder for at realisere kulturpolitiske ideer, der forbinder den folkelige kultur og det etablerede kulturliv, herunder de kulturelle institutioner.

Den nuværende støtte til kultur er præget af, at den fortrinsvis bliver tildelt sektorvis med hjemmel i de respektive vedtagne love og de forskellige fagområder. Muligheden for tværgående aktiviteter udnyttes kun i begrænset omfang.

Idéprogrammets andet hovedsigte retter sig mod det etablerede kulturliv forstået som de mangeartede kulturinstitutioner, det vil blandt andet sige museer, arkiver, teatre, biblioteker m.v., og den skabende kunst, herunder forfattere, billedkunstnere, komponister m.fl.

Det er her tanken at fremme nytænkning og eksperimenteren både inden for den måde, institutionerne formidler kunst og kultur på, og inden for et område, der traditionelt mødes af vanskeligheder: den nye skabende kunst, der bryder med tilvante forestillinger og baner vej for andre udtryks- og erkendelsesmåder.

Hvad angår den folkelige kulturs mulighed for støtte til fremme af udvikling og fornyelse, kan der peges på den kommende folkeoplysningslov samt de tilskudsmuligheder, der er beskrevet i Kulturministeriets pjece »Kultur på tværs«.

Alt i alt bør der skabes bedre rammer for fornyelse og udvikling inden for det etablerede kulturliv og inden for den folkelige kultur – hver for sig, på egne betingelser og ud fra egne særpræg – samtidig med at der kan skabes bed-

[Kulturministeren]

re muligheder for en vekselvirkning mellem områderne.

3. Til gennemførelsen af det kulturpolitiske idéprogram oprettes en kulturfond. Fonden skal ledes af en bestyrelse på 7 personer med alsidig baggrund og repræsenterende forskellige aldersgrupper.

Kulturfondens formål skal være at yde økonomisk støtte til nye tværgående kulturinitiativer, der iværksættes i et samarbejde mellem på den ene side den skabende kunst og kulturinstitutionerne og på den anden side den folkelige kultur. Der skal endvidere ydes økonomisk støtte til gennemførelse af nye ideer inden for de etablerede kulturinstitutioner og den skabende kunst.

Fondens midler tilvejebringes gennem en 3-årig statslig bevilling i 1990-92 på i alt 120 mio. kr. Derudover kan der til de enkelte projekter indgå midler fra anden side, for eksempel private fonde og erhvervsvirksomheder samt eventuelt kommuner og amtskommuner.

Fondens midler opdeles i 2 puljer, hvoraf én pulje afsættes til 100 pct. statslig finansiering, mens den anden pulje afsættes til 50 pct. statslig finansiering og 50 pct. fra anden side.

Hvis mulighederne udnyttes fuldt ud, vil der gennem det kulturpolitiske idéprogram kunne tilføres kulturlivet 200 mio. kr.

Til illustration af idéprogrammets berøringsflader kan nævnes biblioteker, kunst- og kulturhistoriske museer, idrætslivet, folkehøjskolerne, efterskoler, kunstforeninger, folkeuniversitetsvirksomhed, medborgerhuse, kunstnere inden for alle kunstarter, kunstneruddannelser, den prøveforberedende enkeltfagsundervisning, det lokale foreningsliv, arkiver, aften-skoler, teatre og musikskoler m.v.

Det kulturelle idéprogram gennemføres fra 1990 og løber i en 3-årig forsøgsperiode.

Idéprogrammets gennemførelse forberedes i løbet af 1989.

IV. Videreudvikling af kulturpolitiske principper

Regeringen ser det som et af sine vigtigste politiske mål at mindske afstanden mellem befolkningen og de offentlige myndigheder. Det offentliges beslutninger skal træffes så tæt på den enkelte som muligt, og dette skal gælde på alle samfundets områder.

1. Decentralisering har i det sidste tiårs kulturpolitiske lovgivning været et grundlæggende princip – ofte i form af, at staten for at opmuntre til en øget kulturel indsats har påtaget sig at refundere tilskudsbeløb til kulturaktiviteter i den lokale region. Dette har stimuleret en udvikling i retning af større lokalt engagement og selvbestemmelse.

Samtidig har det medført vanskeligheder for styringen af statens udgifter, og den almindelige udvikling har stillet øgede – og nødvendige – krav om økonomisk styring, forenkling og effektivisering.

Den vanskelige balancegang mellem medbestemmelse og effektivisering, delegation af beslutningskompetence og økonomisk styring, medansvar og forenkling er en stor politisk udfordring. Der er næppe på kulturens område nogen nem løsning heraf. Men det er regeringens opfattelse, at man ved hele tiden at være opmærksom på spørgsmålet ved planlægningen af love og regler inden for de enkelte kulturområder kan håndtere problemet således, at demokratiseringen fortsat udvikles, samtidig med at ansvaret for økonomi og administrativ forenkling bevares. Ændringen af biblioteksloven i 1983 er et eksempel på, at man kan decentralisere ansvaret uden at sætte enhedstanken i biblioteksvæsenet overstyr.

2. Det er indlysende, at der i kulturpolitikken fortsat er vigtige opgaver at varetage centralt. Kulturministeriet har oprindelig påtaget sig opgaver, som ud fra en kulturpolitisk vurdering på det pågældende tidspunkt måtte varetages fra centralt hold. Udviklingen stiller krav om, at fortsættelsen sker via en ændret opgavefordeling, ikke alene for at udbrede det kulturpolitiske ansvar til videre kredse, men også for at give den centrale myndighed mulighed for med styrke at varetage de nødvendige opgaver, det vil sige at støtte den skabende kunst, at varetage kunstneruddannelserne, at drive de etablerede nationalinstitutioner inden for kulturlivet.

Det påhviler de statslige nationalinstitutioner at sætte standarden for den højeste kvalitet, det vil sige at markere den kvalificerede kunst i forhold til det indenlandske kulturliv såvel som på det internationale plan.

Til statens opgaver hører også at tilvejebringe mulighed for nytænkning, lydhørhed over for nye udviklinger og igangsættelse af nye initiativer.

[Kulturministeren]

Det må anses for helt nødvendigt, at der skabes bred forståelse for opgavefordelingen mellem staten og de lokale myndigheder.

Denne problematik er nu aktualiseret blandt andet i forbindelse med den igangværende revision af teaterloven og museumsloven.

V. Aktuelle kulturpolitiske emner

Der er som tidligere nævnt ikke mulighed eller behov for i denne redegørelse at gå ind i en diskussion om alle Kulturministeriets områder. Der er dog anledning til at benytte lejligheden til at nævne nogle enkelte af særlig aktuell interesse:

1. Bogens situation i dag er vanskelig trods det, at der udgives et meget stort antal titler årligt.

Bogmarkedet er præget af dalende oplagstal, stigende bogpriser, faldende biblioteksindkøb m.v. I den situation har det været glædeligt at konstatere, at det er lykkedes at bevare grundprincipperne i bogbranchens samhandelsregler, især fastprissystemet på bøger efter Monopolankenævnets kendelse.

Forfatternes vilkår hænger nøje sammen med bogmarkedets forhold. Det bliver stadig sværere at leve af at skrive, og de fleste forfattere er henvist til at søge andet arbejde sideløbende for at kunne opretholde eksistensen.

I betragtning af, hvilke store udfordringer bogen, forfattere og litteraturens verden står over for, er det Kulturministeriets hensigt i 1989 at indbyde til en konference om bogens fremtid. Konferencen skal drøfte bogens og forfatternes situation med henblik på en forbedring af litteraturens stilling i det samlede kulturbillede.

2. Der er i de senere år taget nogle kulturpolitiske initiativer, som i deres sigte går videre end den hidtidige støttepolitik over for den skabende kunst.

Opmærksomheden er blevet rettet mod de forhold, som kunsten skabes under. Det er ingen hemmelighed, at langt den overvejende del af dansk kunst er blevet til under vilkår, der står i et misforhold til, hvad andre samfundsgrupper end netop kunstnere ville arbejde under.

Det er karakteristisk, at især de skabende kunstneres indkomster er blandt de laveste i samfundet. Det er ligeledes kendetegnende, at kunstnernes indtægter er uregelmæssige, og at der som regel kræves en langvarig investering

af tid og kræfter, inden produktet, kunstværket, ser dagens lys. Når det sælges, indbringer det oftest ikke beløb, der står i noget rimeligt forhold til hverken den indsats, der er gjort, kvaliteten eller det udbytte, som samfundet har af værket.

For at indlede overvejelser over disse problemer nedsattes i 1983 Kunstnerbeskatningsudvalget, som har afgivet en delbetænkning med forslag til udjævningsmuligheder for kunstneres svingende indtægter.

Udvalgets afsluttende betænkning, hvori en række andre skattemæssige problemer gennemgås, ventes i løbet af foråret. Der er grund til her at give udtryk for, at regeringen er opmærksom på de vanskelige vilkår, som danske kunstnere i stort tal lever og arbejder under.

Ligeledes om kort tid vil et af Kulturministeriet nedsat udvalg, Udvalget vedrørende Kunstnernes Sociale Vilkår, afgive en betænkning, som på tilsvarende måde forsøger at stille forslag til en forbedring af kunstnernes økonomiske situation. Der er grund til at understrege, at kunstnerne ikke ønsker positiv særbehandling i samfundet. Det gennemgående tema i såvel de skattemæssige som de sociale problemer er, at kunstnerne bør tildeles ligestilling med andre erhvervsaktive samfundsgrupper.

3. I 1985 nedsattes Udvalget vedrørende Folkeoplysning med den opgave at afgive indstilling til ministeren om forslag til en ny lov om folkeoplysning til afløsning af den gældende lov om fritidsundervisning m.v. Betænkningen er nu afgivet og ventes offentliggjort i midten af april måned.

Det er glædeligt at kunne konstatere, at det omfattende udviklingsarbejde mere end 400 forskellige steder i landet har haft stor betydning og har inspireret på mange forskellige måder. Sammen med blandt andet frikommuneforsøgene og Kommunernes Landsforenings projekt Kommunen i 90'erne er det med til at udvikle og omstille også de organisatoriske rammer med henblik på en fornyelse af folkeoplysningen.

4. For at modernisere og forbedre den service, som ydes af en række større kulturelle institutioner under ministeriet, er der investeret betydelige offentlige midler. Gennemførelsen af moderniseringsplanerne er i vidt omfang sket i et samarbejde med private donatorer.

[Kulturministeren]

Kulturministeriet lægger vægt på, at moderniseringsprogrammerne også udnyttes til en udbygget brugerservice for derved at sikre en udvidet adgang til de kulturværdier, som de nationale institutioner råder over.

Indførelsen af edb på ministeriets store forskningsbiblioteker vil i betydelig grad forbedre brugerbetjeningen, herunder også til erhvervslivet og sundhedssektoren m.v.

Også udbygningen af Nationalmuseet skal ses i lyset af ønsket om såvel forbedrede udstillingsfaciliteter som behovet for udvidet adgang til den informationsmængde, som museet har oparbejdet igennem 150 år, og som via avancerede edb-systemer vil kunne tilbydes bredere kredse af befolkningen.

5. Børns og unges levevilkår er med rette til debat i disse år. Samfundet anvender betydelige beløb på rammerne for vore børns og unges tilværelse. Alligevel har der aldrig før været anvendt så store ressourcer på at behandle og betale sig ud af en lang række sociale problemer, som den hastige udvikling synes at føre med sig. Også i denne situation får kultur og kulturelle aktiviteter en vigtig opgave. Kulturministeriet har iværksat et forsøg, som under titlen »Prøv selv« opfordrer børn til selv at starte egne kulturprojekter. Forsøget har været en succes, og mange børn er allerede i gang med alle slags kulturelle aktiviteter over hele landet. Ordningen har vundet udbredelse lokalt, og erfaringerne herfra er meget positive.

I denne sammenhæng er det naturligt at nævne regeringens børnepolitiske redegørelse. Regeringen tillægger det stor betydning, at der sker en udvikling af det kulturelle indhold i børnenes tilværelse. De punkter, som det for Kulturministeriet væsentligst drejer sig om, er:

- a) Udvikling af det tværgående samarbejde som børn og børnekultur i kommunerne.
- b) Udvikling af kulturformidlingen til børn i de kulturelle institutioner og organisationer og folkeskolen samt styrkelse af de kreative og musiske muligheder i børns dagligdag.
- c) Udvikling af aktiviteter og tilbud, som giver børn mulighed for at præge, planlægge og gennemføre egne kulturprojekter.

Herudover vil regeringen nøje følge udviklingen af kulturindsatsen over for børn og unge inden for rammerne af det tidligere nævnte 7-punkts-program om folkeskolen og skolen

som lokalt kulturcenter samt børnekulturindsatsen inden for rammerne af Socialministeriets udviklingsprogram.

VI. Det internationale kulturelle samarbejde

Dansk kulturpolitik kan ikke ses isoleret. Den danske kultur er som alle andre landes kultur fremstået som en bearbejdning og formidling af mødet med kulturpåvirkninger udefra – og som vores bidrag til den fælles menneskelige kulturarv. Også på dette område er det brydninger og vekselvirkninger, der skaber og udvikler kulturen.

Det etablerede kulturliv er kendt – og anerkendt – for en løbende og veludbygget kontakt med omverdenen. Dette gode internationale samarbejde må fortsætte og styrkes.

Dette er også grundtonen i Kultureksportudvalgets betænkning. I denne fremsættes der en række velunderbyggede forslag, samtidig med at udvalget som noget yderst centralt efterlyser en høj grad af samarbejde og koordination mellem de enkelte ministerier. Regeringen deler denne opfattelse. Det i betænkningen foreslåede koordinationsudvalg er nedsat og vil nu påbegynde sit arbejde.

Det er regeringens hensigt med udgangspunkt i Kultureksportudvalgets betænkning i folketingssamlingen 1989-90 at give Folketinget en redegørelse om den danske kulturudveksling med udlandet.

Den folkelige kultur opfattes nok i højere grad som et mere typisk dansk eller nordisk fænomen.

Men vor forståelse af kulturen som et folkeligt anliggende er relevant i international sammenhæng og vigtig at føre frem. Den danske folkelige kultur har allerede et netværk af internationale kontakter, som må styrkes.

Spørgsmålet om Danmarks placering blandt de europæiske nationer i fremtiden er ikke alene et anliggende af økonomisk, erhvervsmæssig og miljømæssig m.v. betydning. Det er også i høj grad en kulturel udfordring. Blandt andet nødvendiggør det kolossalt voksende medieudbud, at der findes kulturelle alternativer, således at mennesker ikke blot efterlades passiviserede i tv-skærmens isolation.

Som europæisk kulturnation står Danmark over for gennemførelsen af EF's indre marked. Det indre markeds regler om åbning af grænserne for varer, tjenesteydelser, kapital og ar-

[Kulturministeren]

bejdskraft vil få indvirkning direkte og indirekte på den kulturelle sektor. Det må også forventes, at skatter og afgifter m.v. på kulturområdet vil indgå som led i reglerne for det indre marked.

Det er lykkedes Danmark at vinde international lydhørhed for den pragmatisme og åbenhed især over for tredjelande, som har båret dansk politik på kulturområdet i forhold til EF hidtil. Men man har i den løbende debat herhjemme set spørgsmål rejse sig om den fremtidige situation, og der er ikke tvivl om, at især kulturlivet er præget af usikkerhed og tøven, dog måske også af en begyndende forventning om nye, også økonomiske, muligheder.

Regeringen har derfor besluttet i april måned 1989 at arrangere en bredt anlagt konference om Danmark som europæisk kulturnation ved indgangen til det indre marked. Høringen bør indebære en grundig drøftelse af forudsætninger og muligheder, som kan indgå i grundlaget for politiske overvejelser af, hvordan dansk kultur og dansk national identitet er stillet i europæisk (EF) sammenhæng.

Der er grund til at tro, at initiativet vil blive fulgt med interesse også af de andre nordiske lande.

I nordisk sammenhæng har Nordisk Ministerråd vedtaget en handlingsplan for det kulturelle samarbejde. Det er hensigten at effektivisere og synliggøre det nordiske kultursamarbejde i højere grad. Man vil i videre omfang end før benytte sig af rådgivende komiteer på de enkelte kunstneriske fagområder.

VII. Afsluttende bemærkninger

Der er i befolkningen et bredt og alsidigt kulturelt beredskab, hvilket blandt andet har givet sig udslag i forbindelse med de tidligere omtalte udviklingsprogrammer.

Det er regeringens hensigt gennem kulturpolitikken at medvirke til yderligere at stimulere denne mangesidige udvikling, blandt andet ved gennemførelse af det kulturpolitiske idéprogram, der udsendes som bilag til redegørelsen, og hvortil der henvises. (Ikke optrykt her).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 182:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af omstrukturering/nedlæggelse af Sikringsstyrelsen og Socialstyrelsen.
Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 19/1 89. Første behandling 2/2 89. Betænkning 9/3 89. Anden behandling 14/3 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 104 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 175:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til efteruddannelse inden for jordbrugerhvervene.
Af landbrugsministeren (Tørnæs).
(Fremsat 12/1 89. Første behandling 31/1 89. Betænkning 8/3 89. Anden behandling 14/3 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 91 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD og KRF) mod 11 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 176: